

11. SINIF TARİH DERSİ

1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

1. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Kazanım: 11.1.4. 1700-1774 yılları arasındaki süreçte Osmanlı Devleti'nin diğer devletlerle yürüttüğü rekabeti ve bu rekabette uyguladığı stratejileri analiz eder.

1. XVIII. yüzyılın başlarında Rusya, Çar I. Petro tarafından yönetiliyordu. Karadeniz ve Baltık Denizi yoluyla sıcak denizlere ulaşmayı hedefleyen Petro, 1700 İstanbul Antlaşması'yla Osmanlı Devleti'nden Azak Kalesi'ni alarak Karadeniz'e bir kapı açmıştı. Petro bunu izleyen günlerde Osmanlı Devleti'ne karşı düşmanca tutumunu sürdürdü. Antlaşma hükümlerine aykırı bir şekilde Osmanlı sınırında kaleler inşa ettirerek Azak Denizi'nde donanma bulundurmaya başladı. Ayrıca kendisini Rusların ve Rumların imparatoru olarak tanıttığı propaganda kâğıtlarını Balkanlarda dağıtarak Osmanlı uyruğundaki Hristiyanları kışkırttı.

Çar I. Petro'nun izlemiş olduğu bu politikanın Osmanlı Devleti-Rusya ilişkileri üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Kazanım: 11.2.1. Avrupa düşüncesinde meydana gelen değişimleri ve bunların etkilerini analiz eder.

2. Roma İmparatorluğu, Kavimler Göçü'nün etkisiyle zayıflayıp parçalanırken Hristiyanlık; Avrupa'yı istila eden barbar kavimleri de içine alarak yayılışını sürdürdü. Bunun sonucunda kilise ve papa, imparatorluğun da üstünde güçlü bir konuma ulaştı. Öyle ki Batı Roma İmparatorluğu 476 yılında yıkıldığı hâlde Roma Katolik Kilisesi yaşamaya devam etti.

Roma Katolik Kilisesi VIII. yüzyılın ortalarında kilise hükûmetini kurarak siyasi bir güce dönüştü. Yeni dönemde kilise doğrudan askerî kuvvete sahip olmasa da kendisine bağladığı krallar aracılığıyla Avrupa'ya hükmetmeye başladı. Papa; Hz. İsa'nın vekili sayıldı, afroz yetkisine ve imparatorlara taç giydirme hakkına sahip oldu.

Avrupa'nın içinde bulunduğu siyasi durum ve Papa'nın elindeki güç, Katolik Kilisesi'nin durumunu nasıl etkilemiştir? Açıklayınız.

Kazanım: 11.2.2. Avrupa'daki gelişmelere bağlı olarak Osmanlı idari, askerî ve ekonomik yapısında meydana gelen değişimleri analiz eder.

3. Coğrafi Keşifler sonrasında Avrupa'da değerli maden miktarı çoğalırken Osmanlı ülkesinde artan ithalat nedeniyle altın ve gümüş miktarı sürekli olarak azaldı. Bu durum para sisteminde bozulmaya yol açtı. Osmanlı Devleti, piyasada nakit açığı şeklinde kendisini gösteren bu sorunu çözmek üzere paranın ayarını ve ağırlığını düşürme işlemi olan tağşişe başvurdu. Bu amaçla o güne kadar saf gümüşten imal edilen akçeye değişen miktarlarda bakır katma yoluna gitti. Böylece önceleri 100 dirhem (310 gram) gümüşten 280 akçe kesen Osmanlı Devleti, 1600 yılındaki tağşişten sonra aynı miktar gümüşten 950 akçe kesmeye başladı. Akçenin içindeki gümüş miktarını da 1,1 gramdan 0,3 grama düşürdü.

Buna göre tağşiş uygulamasının Osmanlı Devleti'nin ekonomik yapısı üzerindeki etkilerini yorumlayınız.

Kazanım: 11.2.3. Osmanlı devlet idaresi ve toplum düzenindeki çözümleri önleme çabalarını analiz eder.

4. Osmanlı Devleti'nin Anadolu topraklarında çıkan isyanlara, Yavuz Dönemi'nde (1512-1520) Tokat yöresinde ayaklanan Bozoklu Celâl'den dolayı Celâli İsyanları denildi. XVI. yüzyılın sonlarına doğru artan Celâli İsyanları; tımar sistemindeki bozulmalar, vergi artışları ve eyaletlerdeki bazı devlet görevlilerinin haksız uygulamalarından kaynaklandı. İsyanların çıkmasında fiyat artışları ve kıtlıklar, Avusturya ve İran ile yaşanan uzun süreli savaşlar da etkili oldu.

Celâli İsyanları'na çoğunlukla toprağı elinden alınmış köylüler, vergisini ödeyemeyen çiftçiler ve taşradaki yöneticilerin kanunsuzluklarından zarar gördüğü için devlete güveni sarsılan kişiler katıldı. İsyanlar asker kaçaklarının katılımıyla daha da büyüdü.

Celâli İsyanları'nın Osmanlı Devleti'nde toplumsal yaşama etkileri neler olmuştur? Açıklayınız.

Kazanım: 11.2.3. Osmanlı devlet idaresi ve toplum düzenindeki çözümleri önleme çabalarını analiz eder.

5. Yeniçeri İsyanları, XVI. yüzyılın sonlarına doğru yeniçeri sayısının Devşirme Kanunu'na aykırı biçimde artırılması sonucu ortaya çıktı. Kapıkulu ordusunda disiplinin bozulduğu bu dönemde yeniçeriler kanunlara aykırı hareket etmeye, görevlerini yerine getirmemeye ve devlet işlerine müdahale etmeye başladılar. Diğer taraftan yeniçeriler "Ocak, devlet içindir." anlayışını terk ederek "Devlet, ocak içindir." anlayışını benimsediler.

Bu açıklamadan hareketle "Ocak, devlet içindir." ve "Devlet, ocak içindir." anlayışlarını karşılaştırınız.

